

perfil humà:

ANTONI MAS

(foto ALBERT)

Heus ací un debutant car es per primera vegada que sotmet les seves obres al judici del públic. En ell es dona el cas, però, que *debutant* no vol dir un *valor fatar*. Ben lluny d'això, Antoni Mas es un forjador de ferro, un cisellador, un repujador d'unes condicions innates, realment sorprendedores. Fins al punt que *comença* amb un grau de formació tècnica i artística, que en altres artefactors del gènere ha estat el de la maturitat definitiva.

Si Antoni Mas fos un temperament vulgar, es faria una posició fàcil treballant metalls dònics i amanosos. Ell, temperament un xic èpic i un altre xic romàntic, sent el goig suprem de sostenir cada dia aquesta lluita no sempre incruenta entre l'artista tot delicadesa i el ferro, tot salvatge rebel·lia. ¡Quin goig, però, el de la seva victòria i quina delícia veure el ferro amancit, dominat, fet harmonia de línies i de perfils; fet plasticitat de formes. Fet en una paraula OBRA D'ART....

(del programa de l'exposició del 1.934 a Vila-seca)

Assegut en un balancí, havent sopat, Antoni Mas i Garreta se'ns ofereix amablement a testimoni viu del nostre poble.

El carrer del carril és el carrer que l'ha vist créixer. Allí hi té la forja i la seva casa.

Ens ha rebut, com hem dit, de cara al vespre, i encara que les primeres paraules van costar una mica de sortir, la conversa es va allargar fins ben entrada la nit. Ens acompanyà també el seu fill Antoni, que com el seu pare treballa el ferro primordialment en la vessant artística.

Antoni Mas pare és un home tranquil. En el seu rostre es dibuixa al caràcter d'un home afable, càlid, que sembla ser el contrapunt al material que ell mateix domina: el ferro. Un home que sap donar el tresp just a cada peça de ferro. Un home que ha acumulat el seu saber amb la paciència de l'artesà.

"El meu pare va venir aquí de mossò, era fill de l'Aragó, i al cap d'uns quants anys ja es va establir pel seu compte. Era un home treballador i d'empenta, que era considerat un dels millors de l'ofici". Antoni Mas recorda amb devoció i admiració la figura del seu pare. Ens ensenya una fotografia. "Aquesta és una imatge del carrer del carril dels anys 20". Hi veies força canalla arrenglerada, que esperen enjugassats el moment en que el fotògraf anònim els immortalitzi. Entre els que esperen, s'hi veuen: el seu pare, amb l'eina als dits i a la porta de la forja, el manxaire, Sebastià de la Flareta, Josep de la Pastora, Josep de la Petra, Juanito Fèlix, i ell mateix. Només tenia onze anys. El carrer encara no era encimentat, i es veuen els arbres de la paret del castell. La fotografia transmet tota una colla de sensacions, la calma d'una vida assossegada, sense massa sotracs, amb la canalla jugant al carrer, el ferrer treballant tranquilament... en definitiva, ens evoca la imatge de com devia ser el poble anys enrera. Una imatge que molts desconeixen i que no volem que quedi ignorada. En aquest sentit, la nostra conversa amb l'Antoni Mas és realment enriquidora, perquè, sens dubte, ell és un dels que han participat com a protagonistes en la història del nostre poble, però no en la gran història, sino en la petita, la quotidiana, plena d'anècdotes i personatges curiosos.

"Ah, sí!, abans tots ens coneixiem al poble. Aquí baix, a la forja ara un lloc de reunió habitual, hi venia molta gent a passar un ratet... ara, que n'hi havia algú que s'hi passava tot el dia. Venia al matí, anava a dinar, i a la tarda tornava, fins l'hora de sopar. Així passaven el "rato". A més a més jo els feia manxar, per a mantenir el foc viu. Xerraven i ens posaven al corrent de tot el que passava pel poble, aquí davant el Jutjat, que en passava cada una...!

Això és molt interessant, parieu-nos-en una mica més, si us plau. Essent en un lloc tan cèntric, devia estar al tanto de tota la vida social del poble, els festejos,...

"Oh!, i tant. Aquí ho sabem tot. Penseu que teniem un banc aquí fora, per la gent que s'esperava i veien passar totes les parelles, que passejaven..."

I quines rutes hi havia pel festeig, així més o menys habituals?

"una de les més freqüents era sortir de la Plaça de l'Eglésia cap a la Plaça de Voltes, s'agafava el Carrer de Bou, que avui es diu de Sant Josep, allà on hi ha la sastreria i ca'l Ponce, eh?, i després cap al Carrer dels Ferrers, es sortia a la Plaça de Flix, a ca'l Obrera, i altre cop a la Plaça de l'Eglésia. Així es començaven molts festejos, ja ho crec!. Un altre lloc molt concorregut era l'andana de l'estació. de tanta gent com hi anava, van haver de fer un pregó perquè no s'hi anés a passejar; ara, que després es van tornar a revifar aquelles incursions a l'estació. També, ara que hi penso, s'anava allà on deien la Pedreta Blanca, i a la Pineda... en fi, que hi havia bastants llocs per anar a passar un diumenge bé. És clar, que ara és totalment diferent.

Antoni Mas somriu, i es grata el cap. Nosaltres donem un gir a la conversa, i li demanem que ens parli una mica de la seva activitat de tirador de pel·lícules a l'Ateneu, societat de la que és soci destacat i veterà, ja que va ser de la 1ª Junta.

"Sí, jo vaig ser un dels introductors d'aquesta modernitat d'això del cine al poble. En aquell temps era tot una novetat. Nosaltres vam introduir el cine sonor. Encar m'en recordo del primer títol que vam passar, que era "Un tiro en la noche". Per cert, que vam tenir algunes complicacions en tirar-la... Sí, perquè la primera escena era tota fosca, i després, al cap d'un moment, se sentia un tret (un tiro en la noche, no?), i nosaltres ens pensaven que estava espatllada i que petava la màquina. Així vam para i engegar tres o quatre vegades, fins que la última vegada la vam deixar seguir i vam veure que era cosa de la pel·lícula. "Menos" mal, perquè la gent ja es començava a posar nerviosa, a xiular i tot això.

Sembla ser que sempre heu sigut un home molt inquiet, no?

"Sí, això sí, sempre m'ha agradat fer coses. Fixeu-vos que ja quan anaven a l'escola, aquí al poble, amb el Senyor Llac, que molta gent recordarà per ser un home d'idees molt progressistes, ja vam fer un grup de teatre i vam suntar una comèdia amb bastant d'èxit; també vam fer un club d'escacs, i moltes coses més: Carnestoltes, toros a la Plaça de Voltes, ... erem molt de la broma!. També anaven a jugar a fútbol al Pont de Fusta..."

Ja ho veieu, amics lectors, el Pont de Fusta sempre ha sigut actualitat... Realment, la conversa és molt agradable, parlant de coses que interessen pel que tenen de història local, però naturalment hem de parlar, abans d'acabar, d'ell mateix, de la seva faceta d'artista del ferro, que tanta fama li ha donat, no només al poble, sino a tota la comarca i més lluny i tot.

"Bé, jo quan tenia 13 o 14 anys en vaig posar a treballar aquí baix amb el pare. Abans, però ja tenia molta afició i quan anava a l'escola, quan sortia, en lloc d'anar a jugar molts dies en quedava baix fent cosetes, figuretes, etc... Tinc una col·lecció d'eines en miniatura que vaig fer en aquella època, que em va quedar força bé. Després en vaig anar fent gran, i combinant la feina de cada dia a la forja, amb la cosa més artística, que feia al temps de lleure, i que per cert m'ha donat moltes satisfaccions".

En efecte, ens mostra els albums on té guardats els retalls de diaris, i mencions d'organismes oficials reconeixent la seva vàlua. Realment quedem admirats de la importància que va arribar a assolir en el terreny artístic. darrerament el nostre Ajuntament va oferir als vila-secats una mostra del seu art, en una exposició conjunta amb le seu fill, exposició que va servir també de merescut homenatge a aquest home, el qual també nosaltres li volem retre des d'aquestes pàgines d'"El Pont de Fusta".

Abans de marxar ens ensenya part de la seva magnífica producció artística, i ens acompanya fins a la porta. Ens acomiadem d'aquesta persona senzilla, que ens ha admirat com a home i com a artista.

Ja baix al carrer hem seguit parlant amb el seu fill de moltes de les anècdotes de gent del poble que han anat passant de pares a fills per tradició oral. Ell se'n sap un munt. Parlem de que seria una llàstima que tot això s'arribés a perdre del tot a causa d'altres influències exteriors que ens fan oblidar la riquesa que tenim en tradicions i que no podem deixar de conservar.

Us oferim una mostra de la justa fama que va anar adquirint el nostre artista. Aquí podeu veure un extracte d'un programa d'una de les seves nombroses exposicions. Aquesta va ser una de les primeres. Concretament es va celebrar al poble, organitzada per l'Ajuntament l'any 1.934, el dia de la Festa Major d'estiu. Les obres que expo-

- La dona del raïa.
- Sant Jordi.
- 1.931.
- Javanessa.
- Actor xinès.
- Torre dels Escipions.
- Obra en execució.
- Arlequí.
- Làmpara.

Magnífiques obres, algunes en forjat i altres en repujat.

FESTA MAJOR
DE
VILASECA
3, 4, 5 D'AGOST 1934

EXPOSICIÓ D'ART
PATROCINADA PER
L'EXCM. AJUNTAMENT

ESCULTURA
JOAN SALTADO i GORRIS
VILASECA

FERRS REPUJATS
ANTONI MAS i CASERTA
VILASECA

PINTURA
JOSEP RECASENS i TURIS
VILASECA

INSTAL·LADA AL SALÓ DE LA CASA CONSISTORIAL II

OPINIÓNS SOBRE LA SEGREGACIÓ

El tema de la segregació de Salou ha abandonat momentàniament la seva letargia burocràtica, al aparèixer fugaçment en dos articles del diari AVUI, els passats dies 25 i 29 d'Agost.

Obre foc una entrevista realitzada per Rafael Vallbona al Batlle de Vila-seca i Salou, Sr. Joan Clavé on aquest, entre altres coses, parla de l'estat actual de l'expedient, alhora que expressa la seva opinió sobre el tema. Aquesta vegada amb un xic menys d'ambigüetat, potser per allò de les futures campanyes electorals.

Diu el Sr. Batlle: "Hi ha un expedient de segregació presentat a la Generalitat... No és factible (la segregació) per múltiples raons. La més important és la derivada dels serveis. Si tenim en compte que avui el Municipi pateix ja de seriosos déficits d'infraestructura, imagineu-vos que passaria si ara Salou es convertís en un Municipi independent; totes aquestes mancances s'agreuarien... Caldria bastir nous serveis... o bé mancomunar-los; francament, crec que cap de les dues opcions és possible i més tenint en compte un greu condicionament econòmic. Avui Salou rep de l'Estat, en concepte de recollida d'impostos, l'equivalent a la seva població censada... Així, succeeix que d'un 20% del pressupost que s'hauria de satisfer amb l'aportació estatal només se'n recull un 8%... Aquesta realitat és ja una raó de pes per la no segregació, però, a més, hi ha una qüestió purament legalista, i la de l'impasse legislatiu que tenim ara per ara fins que el Parlament de Catalunya no cregi la nova llei de règim local, i que el de Madrid no aprovi la llei de bases d'actuació municipal. Un cop ambdós textos estiguin aprovats crec que legalment serà impossible la segregació sempre que Salou no arribi als 10.000 habitants censats".

La Junta de l'Associació de Ciutadans Pro-Segregació, disconforme amb les afirmacions del Sr. Batlle, contesta en carta publicada el dia 29 d'Agost, on a més dels seus arguments utilitzen la ja clàssica impostura d'assimilar a la seva l'opinió de la totalitat dels veïns de Salou. Aquesta vegada, a més, manifesten un curiós sentit de propietat sobre el diari AVUI, propietat que, per cert, desconeixiem.